

**Науковий реферат статті Іванчук К. О.
"Стійкий економічний розвиток підприємства:
теоретичне обґрунтування"**

Основною характеристикою сучасного підприємства має бути його спроможність до динамічних змін. Усе більшого значення набуває розробка та реалізація ефективної бізнес-моделі підприємства, яка б передбачала наявність гнучких стратегій, ковзних планів, альтернативних варіантів залучення ресурсів тощо. Однак, незважаючи на прагнення підприємств до динамічного розвитку, значну роль відіграє забезпечення стійкості підприємства в ринковому середовищі.

Розрізненість категоріально-понятійного апарату з певної проблеми обумовило тему дослідження, якою, є визначення економічного змісту та доцільності використання категорії "стійкий економічний розвиток" у практиці управління підприємством.

У статті наведено критичний аналіз поглядів вчених-економістів на природу таких понять, як "стійкість" та "стійкий економічний розвиток"; розмежовано поняття стійкості та стабільності підприємства; обґрунтовано доцільність використання терміна "стійкий економічний розвиток" у практиці управління підприємством.

Науковою новизною дослідження виступають запропоновані тлумачення економічних категорій "стійкість" та "стійкий економічний розвиток". Зокрема, стійкість підприємства розглядається автором як спроможність підприємства повертатися до рівноважного стану в результаті виникнення відхилень через дестабілізаційний вплив зовнішніх або внутрішніх факторів. Основною відмінною рисою стабільності й стійкості підприємства є те, що стабільність передбачає здатність до незмінності, а стійкість – здатність до рівноважного функціонування.

Особливістю запропонованого підходу до визначення поняття стійкого економічного розвитку є такі його змістові характеристики: метою розвитку є підвищення рівня його гнучкості та адаптивності до внутрішніх і зовнішніх дестабілізаторів; спрямованість розвитку в межах стійкого простору може відбуватися за висхідним, спадним або стагнаційним вектором по різних траєкторіях; у разі втрати стійкого стану в результаті процесу розвитку підприємство швидко повертається в межі стійкого функціонування та відновлює рівноважний стан.

Практичне значення полягає в тому, що уточнення змістової характеристики поняття "стійкий економічний розвиток" виступає безумовним базисом формування новітнього підходу до управління розвитком підприємства з позицій стійкості.

Література: 1. Мельник Л. Г. Основи стійкого розвитку : навч. посіб. для післядиплом. освіти / Л. Г. Мельник. – Суми : Університетська книга, 2006. – 383 с. 2. Козловський С. В. Управління сучасними економічними системами, їх розвитком та стійкістю : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 – економіка та управління національним господарством / С. В. Козловський. – Вінниця, 2011. – 32 с. 3. Большой толковый словарь русского языка / [сост. С. А. Кузнецов]. – СПб. : Норинт, 1998. – 1 536 с. 4. Словник української мови / [ред. Назарова І. С., Петровська О. П., Скрипник Л. Г. та ін.] ; Академія наук Української РСР ; Ін-т мов-ва ім. О. О. Потебні. – К. : Наукова думка, 1978. – Т. IX. – 853 с. 5. Макуха Л. С. Стійкий розвиток підприємств: сучасний стан проблеми [Електронний ресурс] / Л. С. Макуха. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Upsal/2008_5/08mlscsp.pdf. 6. Боголепов В. П. О состоянии и задачах развития общей теории организации / В. П. Боголепов // Организация управления. – М. : Наука, 1968. – С. 46–60. 7. Климонтович Ю. М. Без формул о синергетике / Ю. М. Климонтович. – Мн. : Высшая школа, 1985. – 231 с. 8. Шаріпова О. С. Економічна безпека як невід'ємна складова конкурентостійкості підприємства [Електронний ресурс] / О. С. Шаріпова. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2012_11_1/Scharipova.pdf. 9. Фоміна М. В. Сталий економічний розвиток та особливості його реалізації в умовах глобалізації / М. В. Фоміна // Науковий вісник НЛТУ. – 2011. – Вип. 21.19. – С. 39–45. 10. Иванов В. Л. Организация управления экономической устойчивостью предприятия на основе совершенствования его организационной структуры управления / В. Л. Иванов. – Луганск : Изд-во ВНУ им. В. Даля, 2007. – 148 с. 11. Кучерявый А. В. Стратегическая устойчивость предприятия: понятие и составляющие / А. В. Кучерявый // Надежность. – 2005. – № 1. – С. 14–18. 12. Зеткина О. В. Об управлении устойчивостью предприятия / О. В. Зеткина. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 2003. – 134 с. 13. Мохонько Г. А. Оцінювання стратегічної стійкості підприємств видавничо-поліграфічної галузі в умовах нестабільного середовища [Електронний ресурс] / Г. А. Мохонько. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=24>. 14. Про концепцію переходу України до сталого розвитку : Закон України № 1359-XIV від 24.12.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mns.gov.ua/laws/laws/nuclear/92.htm>. 15. Погорелов Ю. С. Категорія розвитку та її експлейнарний базис / Ю. С. Погорелов // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К. : 2012. – Вип. 27, т. 1. – С. 30–34. 16. Міщенко С. П. Теоретичні засади стійкого розвитку / С. П. Міщенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36. – С. 168–171. 17. Деркач М. І. Еволюція економічної теорії сталого розвитку / М. І. Деркач // Збірник наукових праць ЛНТУ. Луцьк, 2010. Серія "Економічна теорія та економічна історія". – Вип. 7 (28). – Ч. 1. – С. 144–159. 18. Черных А. В. Механизм устойчивого развития предприятия в период активной инвестиционной деятельности [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05. – Белгород : Белгородский государственный технический университет, 2006. – 20 с. 19. Колотій В. О. Особливості сталого розвитку підприємств торгівлі в умовах активізації інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / В. О. Колотій // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного університету. – 2011. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_2/statti_2/koloti/koloti.htm. 20. Гросул В. А. Теоретичні підходи щодо визначення сутності стійкого розвитку підприємства / В. А. Гросул, Г. С. Мамаєва // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 7. – С. 104–107. 21. Єрмейчук Р. А. Формування механізму управління стійким розвитком підприємства : дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Єрмейчук Раїса Арсентіївна. – Х., 2005. – 229 с. 22. Рахнянська О. П. Економічна стійкість підприємства [Електронний ресурс] / О. П. Рахнянська // Проблеми системного підходу в економіці підприємств. – 2009. – № 10, т. 2. – Режим доступу : <http://jml.nau.edu.ua/index.php/EPsAE/article/view/4424/4553>. 23. Воронкова А. Е. Потенціал підприємства як основа його довгострокового розвитку / А. Е. Воронкова, Ю. С. Погорелов // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4 (94). – С. 77–84. 24. Бабіна О. Є. Розвиток економічної системи як процес реалізації її потенціалу / О. Є. Бабіна, О. О. Карпенко // Економіка розвитку. – 2013. – № 4 (68). – С. 57–61.

Інформація про автора

Іванчук Катерина Олександрівна – асистент кафедри прикладної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (83050, м. Донецьк, вул. Щорса, 31, e-mail: katerina.ivanchuk@gmail.com).